

УДК 347.78

ОСОБИСТІ НЕМАЙНОВІ ПРАВА НА ПОХІДНІ ТВОРИ

Тарасова І. В.,

здобувач кафедри цивільно-правових дисциплін
юридичного факультету
Харківського національного університету
імені В.Н. Каразіна

Анотація: Стаття присвячена дослідженню специфіки особистих немайнових прав авторів похідних творів. Автор стверджує, що залежний характер похідних творів обумовлює залежний характер прав авторів похідних творів, зокрема, особистих немайнових прав. У статті вказуються на певні специфічні риси особистих немайнових прав авторів похідних творів: автор похідного твору не може взяти собі псевдонім, який буде співпадати з ім'ям чи псевдонімом автора оригінального твору; будь-яке коментування, ілюстрування, редагування тексту твору може зачіпати немайнове право автора похідного твору на недоторканість і тому неодмінно потребує згоди автора; при вирішенні питання, чи мало місце при оприлюдненні переробки порушення права на оприлюднення оригінального твору, треба приймати до уваги вид та мету цієї переробки, зважаючи на ступінь запозичення.

Ключові слова: похідні твори, особисті немайнові права, право авторства, право на ім'я, право на недоторканість твору, право на оприлюднення.

Аннотация: статья посвящена исследованию специфики личных неимущественных прав авторов производных произведений. Автор утверждает, что зависимый характер производных произведений обуславливает зависимый характер авторов производных произведений, в частности личных неимущественных прав. В статье указывается на определенные специфические черты личных неимущественных прав авторов производных произведений: автор производного произведения не может взять псевдоним, который будет совпадать с именем или псевдонимом автора оригинального произведения; любое комментирование, иллюстрирование, редактирование текста произведения может затрагивать неимущественное право автора производного произведения на неприкосновенность и поэтому непременно требует согласия автора; при разрешении вопроса, имело ли место при обнародовании переработки нарушение права на обнародование оригинального произведения, следует принимать во внимание вид и цель этой переработки, учитывая степень заимствования.

Ключевые слова: производные произведения, личные неимущественные права, право авторства, право на имя, право на неприкосновенность произведения, право на обнародование.

Annotation: This article is on research of the specific features of the moral rights of authors of derivative works. The author says that dependent nature of derivative works determines dependent nature of authors of derivative works in particular moral rights. In this article defined peculiar features of moral rights of authors of derivative works are pointed out: the author of derivative works cannot take a pseudonym which would match the name or pseudonym of the author of an original work; any comment, illustration, text editing of the work may involve a moral right of the author of a derivative work on integrity and therefore certainly requires the consent of the author; in the settlement of the question whether there has been a violation of the rights to publication of the original work during the publishing of remaking, should be taken into account the type and purpose of this remaking, with due regard for the amount of the borrowings.

Key words: derivative works, moral rights, copyright, right to a name, right of integrity, right of disclosure (rights to publication).

У науковій літературі з авторського права тема особистих немайнових прав є дослідженою досить докладно. До неї, зокрема, звертаються у своїх наукових працях В.Г. Камишев, О.А. Моргунова, О.П. Сергеев та інші дослідники.

Однак, на наш погляд, приділяється недостатньо уваги дослідженню особистих немайнових прав авторів похідних творів: переробників, сценаристів, перекладачів тощо. Втім видавничий ринок пропонує безліч творів, що з позицій авторського права вважаються похідними. Тому це безперечно є певною прогалиною у дослідженнях з авторського права.

Метою цієї статті є виявлення специфіки правової охорони особистих немайнових прав авторів похідних творів.

право та суміжні права» (далі – Закон) закріплює такі немайнові права. Сучасне цивільне законодавство України закріплює особисті немайнові права в нормах статей 423 і 438 ЦК та статті 14 Закону України «Про авторське право та суміжні права». Закон України «Про авторське для авторів творів, не виділяючи при цьому окремі права для авторів творів похідних:

1) вимагати визнання свого авторства шляхом зазначення належним чином імені автора на творі і

його примірниках і за будь-якого публічного використання твору, якщо це практично можливо;

2) забороняти під час публічного використання твору згадування свого імені, якщо він як автор твору бажає залишитись анонімом;

3) обирати псевдонім, зазначати і вимагати зазначення псевдоніма замість справжнього імені автора на творі і його примірниках і під час будь-якого його публічного використання;

4) вимагати збереження цілісності твору і протидіяти будь-якому перекрученню, спотворенню чи іншій зміні твору або будь-якому іншому посяганню на твір, що може зашкодити честі і репутації автора (ч. 1 ст. 14 Закону).

Особисті немайнові права автора не можуть бути передані (відчужені) іншим особам, вони охороняються безстроково (ст. 14 Закону).

Залежний характер похідних творів передбачає залежний характер прав авторів похідних творів: перекладачі і (або) автори інших похідних творів користуються авторським правом на створений ними твір за умови дотримання ними прав автора, твір якого зазнав перекладу, адаптації, аранжування або іншої переробки (ч. 1 ст. 20 Закону).

У зв'язку з цим, треба зазначити, що дотримання прав автора оригінального твору у переважній більшості випадків реалізується за його згодою, якщо твір не перейшов у суспільне надбання.

Згода автора на створення похідного твору вимагається майже у всіх випадках, що не будуть входити у зміст поняття «вільне використання». Це стосується навіть створення пародій. Хоча й не у всіх державах питання щодо створення пародій вирішено так, як у законодавстві України.

Так, наприклад, Французький Кодекс інтелектуальної власності (п. 4 ст. L. 122-5) передбачає, що «коли твір оприлюднено, автор не може заборонити ... пародію, імітацію, карикатуру з урахуванням законів жанру». (Аналогічна норма міститься у законах Беніна, Бурунді, Камеруна, Кот д'Івуара і Сенегалу). Бразильський закон (ст. 50) передбачає, що законними є пародії та імітації, які не є відтвореннями оригінального твору і не дискредитують його [1, с. 78].

Таке законодавче вирішення вбачається логічним з огляду на те, що автор оригінального твору у більшості випадків не надасть згоду на створення пародії на його твір. Отже, при наявній в українському авторському праві обов'язкової вимозі згоди автора оригінального твору на створення пародії розвиток вказаного жанру є вкрай ускладненим.

Згода автора оригінального твору є формою реалізації майнового авторського права на дозвіл використання твору. Втім згода автора оригінального твору оригінального твору на створення похідного не гарантує дотримання особистих немайнових прав.

Основним і центральним особистим немайновим авторським правом є право авторства. Це право полягає у тому, що саме особа, творчою працею якої створено твір, може визнаватися автором.

Стосовно похідного твору автором перекладу чи переробки може вважатися лише перекладач або переробник. Право авторства визначають як «юридично забезпечену можливість особи вважатися автором твору і випливаюча звідси можливість вимагати визнання цього факту від інших осіб» [2, с. 133].

Порушення права авторства є привласнення авторства особою, яка не є автором похідного твору (плагіат). Якщо при перекладі поетичного твору, з'являється по суті новий твір, оскільки поетичний переклад максимально індивідуалізований, перекладач поезії сам повинен мати поетичні здібності, то при перекладі оповідання чи роману авторство інколи досить важко встановити: текст одного перекладу може в незначній мірі відрізнитись від тексту іншого перекладу одного й того ж самого літературного твору. Це лише впевнює у тому, що під час спорів щодо авторства того чи іншого перекладу повинна проводитись експертиза за участю фахівців-перекладачів.

Відповідно до права на ім'я автор може використовувати або дозволяти використовувати твір під своїм справжнім ім'ям, під умовним ім'ям (псевдонімом) або без позначення (анонімно) [2, с. 134].

Автор літературного чи драматичного твору має право вимагати вказування свого імені у всіх випадках випуску в обіг екземплярів свого твору, а також при публічній виставі або передачі в ефір свого твору. Автор п'єси має право вимагати вказування свого імені при продажу свого твору у надрукованому вигляді через книжкові крамниці або

у разі публічного виконання п'єси. У свою чергу автор кіносценарію користується правом на ім'я при торгівлі екземплярами фільму на відеодисках, а також при передачі в ефір по телебаченню [3, с. 415]. При цьому, наприклад, якщо кіносценарій або п'єса є похідними творами, написаними на основі іншого оповідального твору, то треба вказувати ім'я не лише автора похідного твору, а й ім'я автора оригіналу.

Право на ім'я і право авторства на похідні літературні твори мають той же самий зміст, що й права на оригінальні літературні твори. Але можна вказати на деякі специфічні риси цих немайнових прав авторів похідних творів.

Так, наприклад, у зв'язку з тим, що оригінальний твір вже має автора, ім'я чи псевдонім якого повинні вказуватися при використанні твору, автор похідного твору не може взяти собі псевдонім, який буде співпадати з ім'ям чи псевдонімом автора оригінального твору. Таке здійснення права на ім'я буде вводити в оману читача і матиме характер зловживання правом (ст. 13 ЦК України).

Порушення права на ім'я може також полягати у неправильному записі імені автора оригіналу мовою перекладу. Тому у випадку перекладу твору іноземною мовою з автором повинно бути погоджено його транслітеральний запис імені мовою, якою здійснено переклад твору [4, с. 158].

Право на ім'я автора похідного твору реалізується по-іншому, ніж право автора оригіналу. По-перше, при виданні переробки чи перекладу літературного твору завжди вказується ім'я чи псевдонім автора оригіналу. По-друге, ім'я чи псевдонім переробника або перекладача у переважній більшості випадків позначається не через слово «автор». У позначенні відображується, що твір перероблено або перекладено, тому використовуються такі словосполучення, як наприклад: «перекладач...», «автор сценарію...», «упорядник» тощо.

Так, при створенні переробки або перекладу може бути порушено немайнове авторське право на недоторканість (або цілісність) твору, що закріплено у прочитованому вище положенні Закону (п. 4 ч. 1 ст. 14).

Пленум ВГСУ роз'яснює, що право на недоторканість твору, яке полягає у недопущенні без згоди автора внесення будь-яких змін до твору, в тому числі додаткових текстів (включаючи коментарі, передмови, пояснення), ілюстрацій, редакторської та іншої правки тощо. На думку ВГСУ, право на недоторканість твору стосується таких змін твору, які не пов'язані зі створенням нового твору на основі наявного. Відповідна зміна може мати місце виключно зі згоди автора (іншої особи, якій належить авторське право), що повинна бути ясно виражена; за відсутності доказів того, що згода була ясно виражена, вона не може вважатися одержаною (п. 38) [5].

Отже, автор похідного твору, отримавши дозвіл на переробку від автора оригінального твору, може в подальшому постраждати від звинувачень у посяганні на цілісність і недоторканість твору, спотворення творчого задуму автора оригінального твору.

Однак «перекручення», «спотворення» – категорії суб'єктивні, оціночні. Такий самий оціночний

характер має «будь-яке інше посягання на твір, здатне завдати шкоду честі або репутації автора». Це означає, що питання про те, переключено, спотворено твір або ні, вирішує автор чи праволоділець, виходячи із своїх міркувань, естетичних уявлень, літературних уподобань, освіченості тощо.

Ураховуючи це, будь-який переклад можна вважати таким, що викривляє зміст оригіналу, будь-яка передмова – посяганням на творчий задум, який автор вклав у свій твір, будь-яка ілюстрація – такою, що не відповідає ідеї літературного твору.

Тож здійснення перекладу може зачіпати немайнове право автора на недоторканість твору, а також на репутацію автора. Якщо автор вважатиме, що внаслідок перекладу його творчий задум викривлено, не передано змісту, який було вкрито в оригінал твору, він взагалі може відмовитися від використання його твору у перекладі. Тому можна вказувати на взаємозв'язок між якістю перекладу, професіоналізмом перекладача і отриманням перекладом правової охорони: якщо літературний твір внаслідок перекладу буде викривлений або взагалі втратить літературну цінність, автор може заборонити використання такого перекладу. Звичайно, це залежить від суб'єктивної оцінки автора оригіналу.

У зв'язку з цим може виникнути проблема практичного характеру: переклад може бути визнаний автором як незадовільний вже після того, як перекладач повністю здійснив переклад і видавництво цей переклад оплатило. Якщо після цього автор оригіналу заявить, що виконаний переклад викривляє літературний твір і порушує репутацію автора, видавництво не використовує своє право на видання твору у перекладі. Тому слушною є думка В.Г. Камишева про те, що доцільним є здійснення пробного перекладу, який можна передати на оцінку автору оригіналу літературного твору перед перекладом і виданням всього твору [6, с. 177].

У цей час немає загальноприйнятих стандартів, які б визначали критерії якості перекладу. Відповідно, будь-який переклад може бути визнано як неякісний і, відповідно, той, що знижує літературну цінність оригіналу, при чому надати таку оцінку перекладу може навіть не спеціаліст у сфері перекладів на певну мову. Це напевно стосується перекладів літературних творів (художніх перекладів), оцінка якості яких є особливо суб'єктивною.

Проблема також полягає у відсутності чітких критеріїв оцінки якості літературного перекладу. Можна лише орієнтуватись на те, що рівень перекладача визначається у першу чергу вмінням перекладача максимально точно передати специфіку образного стилю автора оригінального твору [2, с. 171].

Передмова, анотація (якщо передмову чи анотацію вважати похідними творами), як правило, містить у собі певну оцінку твору. Навіть за тієї обставини, що така оцінка не буде містити критику, автор або інший праволоділець може бути не згоден з яким-небудь твердженням у передмові, наприклад, з тим, що якийсь інший письменник або твір вплинули на цього автора і його твір. Приписування автора чи його твору до якоїсь

літературної течії також може бути підставою для претензії. Зіставлення певної події у літературному творі з фактом з біографії автора може слугувати приводом для ствердження про посягання на честь і репутацію автора.

Так само автор похідного твору може пред'являти подібні претензії до перекладача або переробника його твору.

Так, переклади літературних творів супроводжують пояснюючими коментарями та примітками. Як вказують Б.С. Антимонов та С.А. Флейшиц, це право безумовно належить перекладачу, оскільки будь-яке доповнення твору, при його використанні вимагає згоди автора. Однак пояснючі примітки, які часто включають у видання перекладу незалежно від згоди перекладача, нерідко значно знижують якість видання в цілому [7, с. 125].

Це надає підстави для висновку, що будь-яке коментування тексту перекладу може зачіпати немайнове право перекладача на недоторканість перекладу і тому неодмінно потребує згоди перекладача.

Досить часто переклади зазнають коректури та редактури. Такі дії також можуть зачіпати право перекладача на недоторканість перекладу. Якщо при коректурі, текст перекладу може бути змінено лише з точки зору орфографії та синтаксису згідно до норм мови, на яку виконано переклад, то редактура тексту може передбачати більш значні зміни тексту. У цьому випадку може йтися, наприклад, про стилістику тексту перекладу. Але ж літературний смак перекладача і редактора перекладу можуть не співпадати. Тому перекладач після здійснення редактури може підняти питання про спотворення його перекладу. Тому відредагований переклад неодмінно повинен бути узгоджений з перекладачем задля уникнення можливих претензій з боку перекладача.

Нерідко видання творів супроводжують ілюстраціями. Використання ілюстрацій також може зачіпати немайнове право автора похідного твору на недоторканість. Так, ілюстрація, навіть якщо вона буде відповідати епосі, жанру твору, змісту, може бути розцінена як така, що не відповідає художньому рівню твору, який вона супроводжує. Автор чи інший праволоділець може бути категорично проти використання певної ілюстрації, і спроби вимагати об'єктивного обґрунтування представляються неможливим, оскільки будь-які об'єктивні критерії тут відсутні.

Автори коментаря до книги 4 ЦК Російської Федерації вказують, що поняття «ілюстрації» потрібно розуміти більш розширено. Під цим терміном слід розуміти не лише супроводження літературного твору малюнками, а й будь-яке інше поєднання різних творів [8, с. 156].

Це може бути, наприклад, супроводження літературного твору певними музичними фрагментами творів або фотографічними, або газетними статтями. Будь-яке ілюстрування повинно проводитися зі згоди автора, оскільки супроводження твору якимось іншим текстом чи зображенням, чи музичним оформленням може надати нового змісту, який суперечить творчому задуму автора.

Водночас розміщення у тому ж номері журналу, де міститься твір, окремої критичної статті про цей твір не порушує авторського права і не вимагає узгодження з автором.

Досить часто право на недоторканість твору порушується при створенні похідних творів для сцени – драм, кіносценаріїв тощо. Порушити творчий задум автора може неправильний вибір інтер'єру, екстер'єру, акторів, побудова діалогів.

О.А. Моргунова, наприклад, вважає, що з авторами треба узгоджувати вибір акторів на ту чи іншу роль. Є приклади судових спорів, в яких заміна акторів розуміється як посягання на репутацію автора.

Так, у Російській Федерації, у Пресненському міжмуніципальному суді слухалась справа за позовом Р.Г. Віктюка до ТОО «Театральне агенство Арбат». Відповідачем публічно виконувалась вистава «Служниці» за п'єсою Ж. Жене. Позивач є автором постановки вистави, а отже, має відповідні права на постановку. Крім того, позивач створив нову редакцію п'єси, тобто похідний твір, а отже має авторські права на похідний твір. Без відома позивача у виставі змінилось сценографічне, світлове рішення, були замінені актори. У зв'язку з цим суд постановив, що порушено право на захист репутації позивача як автора, так і виконавця. Суд, ухвалив рішення стягнути з відповідача компенсацію за порушення авторських і суміжних прав і заборонити відповідачу використовувати виставу [9, с. 105].

Тож неналежне виконання сценічних творів, які створені на основі літературних творів, є порушенням прав авторів цих похідних творів на недоторканість, що безумовно наштовхує на висновок про виконання сценічних творів, узгоджуючи з ними усі деталі постановки.

Важливим немайновим авторським правом є право опублікувати вперше твір або право на оприлюднення. У ст. 14 Закону це право не вказано серед немайнових прав. Втім в авторському праві є усталене уявлення про право на оприлюднення як на особисте немайнове право. На відміну від інших немайнових авторських прав – права авторства, права на ім'я, права на недоторканість твору, які існують і діють упродовж всього періоду існування твору, право на оприлюднення має разовий характер: воно реалізується лише один раз, після чого припиняє своє існування [8, с. 160].

Закон визначає поняття «оприлюднення» твору таким чином. Оприлюднення (розкриття публіці) твору – це здійснена за згодою автора чи іншого суб'єкта авторського права і (або) суміжних прав дія, що вперше робить твір доступним для публіки шляхом опублікування, публічного виконання, публічного показу, публічної демонстрації, публічного сповіщення тощо. Перераховані у цьому визначенні правомочності правоволодільца є по суті способами реалізації майнового авторського права – права на використання. Тобто немайнове за своєю природою право на оприлюднення включено і реалізується через використання (реалізацію) майнового права. Автори науково-практичного коментаря до ЦК України вказують, що право на оприлюднення реалізується одночасно з правом на використання, але кожне з них виражає самостійний

інтерес автора і кожне може бути порушено окремо [4, с. 180].

Стосовно похідних творів постає питання: чи є передача права на переклад чи переробку неоприлюдненого твору водночас передачею права на оприлюднення? В Законі немає однозначної відповіді на це питання. Із впевненістю можна стверджувати лише те, що оприлюднені без дозволу переробка або переклад є порушеннями не лише майнового права на переробку, а й немайнового авторського права на оприлюднення.

Оприлюднення перекладу неоприлюдненого твору без дозволу автора оригінального твору є також порушенням особистого немайнового авторського права на оприлюднення. Якщо твір не оприлюднено і автор надає право на його переробку, то чи можна вважати оприлюднення створеної переробки чи перекладу водночас і оприлюдненням оригінального твору? Відповідь на це питання буде заперечною, якщо зважати на те, що похідний твір є самостійним об'єктом авторського права. Однак рішення у цьому питанні не є таким однозначним.

Виходячи з визначення поняття «оприлюднення» як «дії, що вперше робить твір доступним для публіки» можна напевно сказати, що опублікування вперше твору у перекладі робить цей твір доступним для публіки. Але такий висновок навряд чи можна зробити щодо усіх переробок.

Так, наприклад, якщо твір ніколи не був оприлюднений, але на нього було створено пародію, то оприлюднення пародії не можна вважати доведення самого оригінального твору до відома публіки вперше. При пародії образи твору постають у новому вигляді – внутрішня форма літературного твору змінюється. Те ж саме можна сказати стосовно переробок оповідальних творів у драматичні: змінюється внутрішня побудова літературного твору. Якщо, наприклад, із неоприлюдненого оповідання буде створено п'єсу, то перше опублікування такої п'єси не буде оприлюдненням самого оповідання.

Отже, при оприлюдненні міжвидових переробок неоприлюднених оригінальних творів немайнове авторське право на оприлюднення не порушується, оскільки через твір у новому жанрі оригінальний твір сам по собі не доводиться до відома публіки.

Якщо за романом (не за мотивами, а саме за текстом роману без змін) створено сценарій кінофільму, за яким згодом створено сам аудіовізуальний твір, то перший показ фільму можна вважати оприлюдненням неопублікованого раніше роману. Оприлюднення тут відбувається шляхом першого показу кіноверсії. Оскільки в цьому випадку шляхом створення кіносценарію відбулася лише адаптація літературного твору для створення аудіовізуального.

Не буде вважатися оприлюднення комп'ютерної гри за мотивами літературного твору оприлюдненням самого літературного твору, оскільки в цьому випадку сам літературний твір через комп'ютерну гру не доводиться до відома публіки. Отже, оприлюднення не будь-якої міжвидової переробки є водночас оприлюдненням оригінального літературного твору, на основі якого така переробка здійснена.

Якщо переробка твору без зміни внутрішньої форми не тягне одночасне оприлюднення як переробки, так і оригіналу, то переробка твору із зміною внутрішньої форми може викликати оприлюднення оригіналу внаслідок оприлюднення похідного твору. При цьому можна вважати, що оригінал оприлюднено, коли внутрішню форму не змінено взагалі (переклад), або лише у незначній частині (кіносценарій).

При вирішенні питання, чи мало місце при оприлюдненні переробки порушення авторського права на оприлюднення оригінального твору, треба приймати до уваги вид та мету (екранізація, адаптація для школярів, пародіювання тощо) цієї переробки, зважаючи на ступінь запозичення.

Таким чином, особисті немайнові права авторів похідних творів мають свою специфіку, яку слід урахувувати при вирішенні авторсько-правових спорів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Липчик Д. Авторское право и смежные права [Текст] / Пер. с фр.; предисловие М.А. Федотова. – М.: ЮНЕСКО, 2002. – 789 с.
2. Мэггс П. Б. Интеллектуальная собственность [Текст] / П. Б. Мэггс, А. П. Сергеев – М.: Юристъ, 2000. – 400 с.

3. Бентли Л. Шерман Б. Право интеллектуальной собственности: Авторское право [Текст] / Л. Бентли, Б. Шерман; Пер. с англ. В. Л. Вольфсона. СПб., Издательство «Юридический центр Пресс», 2004. – 535 с.

4. Цивільний кодекс України: Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням позицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців). – Т. 6: Право інтелектуальної власності [Текст] / За ред. проф. І.В. Спасибо-Фатеевої. – Серія «Коментарі та аналітика». – Х.: ФО-П Лисяк Л.С., 2011. – 595 с.

5. Пленум Вишого господарського суду України «Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності». Постанова від 17.10.2012 р. № 12 // Електронний ресурс: ЛІГА: ЗАКОН Універсал-Бізнес 9.1.5., 2013.

6. Камышев В. Г. Права авторов литературных произведений [Текст] / В. Г. Камышев. – М.: «Юридическая литература», 1972 – 184 с.

7. Антимонов Б.С. Авторское право [Текст] / Б.С. Антимонов, Е.А. Флейшиц – М.: Юридическая литература. – 1957. – 280 с.

8. Комментарий к Гражданскому кодексу Российской Федерации (постатейный). Часть четвертая [Текст] / Э. П. Гаврилов, О. А. Городов, С. П. Гришаев [и др.]. – М., ТК Велби, Изд-во Проспект, 2008. – 784 с.

9. Моргунова Е.А. Авторское право: комментарий законодательства [Текст] / Е.А. Моргунова, О.А. Рузанова – М.: Издательство «Экзамен», издательство «Право и закон», 2004. – 272 с.

УДК 347.235

ПОНЯТТЯ ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ ЯК ОБ'ЄКТУ ПРАВА ВЛАСНОСТІ: ПІДХОДИ ДО ТЛУМАЧЕННЯ

Тоцька К. М.,

здобувач кафедри цивільно-правових дисциплін
юридичного факультету
Харківського національного університету
імені В. Н. Каразіна

Анотація: У статті вирішується питання термінології «земельна ділянка», що призводить до неоднозначних висновків як в теоретичній, так і в практичній сферах. При дослідженні враховується, що земельна ділянка може бути об'єктом земельного та цивільного права, виступати як об'єкт різних за своїм змістом і характером правовідносин (земельних, цивільних, в тому числі майнових, речово-правових, зобов'язально-правових відносин), публічних і приватних прав.

Ключові слова: земля, земельна ділянка, земельне право, цивільне право, природний ресурс, об'єкт.

Аннотация: В статье рассматривается вопрос терминологии «земельный участок», что приводит к неоднозначным выводам как в теоретической, так и в практической сферах. При исследовании учитывается, что земельный участок может быть объектом земельного и гражданского права, выступать как объект различных по своему содержанию и характеру правоотношений (земельных, гражданских, в том числе имущественных, вещно-правовых, обязательно-правовых отношений), публичных и частных прав.

Ключевые слова: земля, земельный участок, земельное право, гражданское право, природный ресурс, объект.

Annotation: The article addressed the issue different terminology on the concept of «plot of land», which leads to the ambiguous conclusions in the theoretical and practical sphere. During research it takes into account that the land can be the subject of civil law and land law, to act as different in their content and legal nature (land, civil, including property rights and rights of obligations), public and private rights.

Key words: the plot of land, land law, civil law, the nature-resource object.

Чинне українське законодавство оперує термінами «земля» і «земельна ділянка» в ракурсі об'єкта права власності, які є відмінними за своїм правовим навантаженням, що призводить до

неоднозначних висновків як в теоретичному плані, так і в практичному. Тому вважаємо необхідним проаналізувати такий об'єкт права власності як земельна ділянка та з'ясувати термінологічні аспекти цього поняття.

Питання права власності на «земельну ділянку» («землю») є предметом уваги сучасних науковців